

JOAN ABELLÓ, PINTOR I COL·LECCIONISTA

Text: HANS MÓLLER / Fotos: MARC VILA

"Sempre he anat riu amunt"

Joan Abelló (Mollet del Vallès, 1923) s'ha passat la vida pintant i aplegant objectes. Ara ja té el Museu Abelló, que alberga una bona part de la seva producció, a més de totes les obres d'art que ha anat comprant, trobant o rebent en obsequi durant dècades.

El Museu Abelló era el vell somni de Joan Abelló, que al llarg d'una bona pila d'anys no havia obtingut resposta positiva a cap de les múltiples portes a les quals havia trucat. Finalment, l'Ajuntament de la seva ciutat natal, Mollet, l'ha ajudat a posar en marxa aquest museu que s'inaugurava fa pocs mesos en un edifici modernista del 1908 que havia estat caserna de la guàrdia civil.

Ara hi ha previst d'arrodonir el projecte amb la inauguració, a primers de l'any vinent, de la Casa Abelló, un conjunt de cases del poble, entre les quals hi ha la casa natal del pintor, i deu més que ha anat comprant. En aquest annex es podrà fer un recorregut del mobiliari, dels objectes i obres d'art de tota mena que Joan Abelló ha anat adquirint per compra, intercanvi, obsequi o casualitat.

Les possessions de Joan Abelló es poden considerar una col·lecció de col·leccions. Pianos, manuscrits, obres dedicades, escriptoris, llums, escultures, sofàs, un esquelet autèntic, un centenar de manolos, cinc-cents toros de valor divers, llibres..., en fi, una veritable constel·lació d'objectes que han embogit els seus visitants durant dècades, quan la gent, amiga o acabada de conèixer, visitava la casa que tot-hom anomenava museu Abelló, amb minúscula, i que ara ha esdevingut una realitat definitiva, tal vegada el somni de tota una vida.

Costa de saber com es fa això de dedicar una vida a la pintura i al col·leccionisme per després deixar-ho tot al poble, però per a Joan Abelló això és la cosa més natural del món. Ell vol deixar d'aquesta manera la se-

va empremta, perquè, tal vegada i molt humilment, considera que amb la seva pintura no n'hi havia prou per a assolir una certa immortalitat. Tot i així, de sobte exclama: "Pobre de mi, si no sé fer res més que pintar; és l'única cosa que he fet sempre". Joan Abelló és també autor del llibre *L'hora del te*, en què relata les seves experiències i el seu aprenentatge prop del seu mestre i amic, el pintor Carles Peller. A Joan Abelló, sovint li semblava que no en tenia prou amb els quadres que pintava, i llavors pintava parets i sostres d'algunes estances de casa seva per viure immersit en el seu propi món, enriquit pels viatges, el culte a l'amistat i la lectura.

Amfitrió colossal i generós, Joan Abelló continua pintant cada dia, i des de fa uns quants mesos també destina unes quantes hores a vetllar pel seu Museu, del qual és director. La Fundació Municipal Joan Abelló ja és un fet, amb un fons constituït per més de cinc-mil obres d'art, amb un pes considerable de l'art català dels segles XIX i XX.

El cost total del Museu i la Casa Abelló ha pujat a quatre-cents milions de pessetes. D'aquests diners, l'Ajuntament de Mollet n'havia avançats vuitanta. De la resta, se'n fan càrrec a parts iguals l'Ajunta-

ment molletà i la Unió Europea. L'Ajuntament es compromet a sufragar les despeses de funcionament, estimades en seixanta milions de pessetes anuals.

—Com va començar a ser artista?

—Em va semblar que era el meu camí. Escriure o fer música són tasques que demanen uns coneixements

"Vaig comprar una peça d'en Subirachs per un milió de pessetes. Després va venir a visitar el Museu i ens va regalar una peça així de grossa. Ep, però és que abans l'Abelló havia passat per caixa, eh!"

d'ofici, però pintar, quan tens pinzell i colors, ja pintes. Vaig tenir el meu primer taller al galliner de casa; hi emmagatzemava quadres i només els signava quan els venia. La primera exposició, la vaig fer als catorze anys.

—*I això del col·leccionisme, de què li ve?*

—Si gratéssim una mica, veuríem que jo sóc una mica del Renaixement, i m'ha agradat envoltar-me de coses; sóc una mica garsa, una mica formiga, i això encara em dura. Quin sentit tindria, sinó, continuar comprant coses que m'agraden, ara que ja no ens hi caben, al Museu? Doncs perquè m'agrada envoltar-me de coses, pianos, mobles, llibres, quadres. Els diners no m'han agradat mai, sempre els he convertits en objectes perquè m'envoltin; i en viatges, que és com s'aprèn més. I una volta hi era posat, m'he anat adonant que m'agrada més el coure que no la plata, i més la plata que no l'or, i així he anat fent. Si no hagués estat pintor i hagués hagut de tenir un negoci, allò que en diuen posar un negoci o una botiga, m'hauria agradat fer d'antiquari. O d'arqueòleg, per descobrir coses.

—*Encara conserva una de les cases a Mollet, un pis a Barcelona, un apartament a Cadaqués, i havia conduït un dels escassos Mercedes del país. I a més, continuava comprant. Com s'ho ha fet? Ha venut molt i totes li ponen?*

—No sempre. He passat moments de duresa. Els artistes necessiten comprar colors, paper, teles (són coses que després s'estripen; jo he estripat molt), i viatjar o comprar llibres. La meua primera època va ser molt dura, però vaig tenir sort. Viví una mena d'època mística; havia mort el meu germà el mateix any que moria el torero Manolete, i vaig veure que, com més difícil era la meua vida, més coses interessants tenia la meua obra. Pintava sota la influència de la pintura religiosa de Rouault. Sempre he tingut una gran força moral, perquè sempre he confiat en la compensació que vindria després.

—*La seva vida ha estat bohèmia?*

—Per força, però ara ja no viatjo tant; els anys et fan reduir coses. És com pintar: pintar quadres grossos és com un combat de boxa, una feïnada, i per això em dedico a fer aquests guaixos sobre paper, són una mena d'insectes que anomeno *Races extingides*. Hi ha qui a certa edat escriu les seves memòries; jo faig això amb els meus records de l'Àfrica i dels llocs on he estat. A mitjan anys 60 vaig anar a Londres i hi vaig conèixer l'Oskar Kokotschka. Abans hi havia viscut, al començament. No tenia un ral, però procurava vendre baratet, i sempre venia alguna cosa. Un dia, mentre pintava a la vora del riu i només menjava pomes que trobava per allà, sentia que no podia més de misèria, i de sobte es va aturar al meu costat una embarcació de

passeig, en baixa un senyor i es comença a mirar el quadre que pintava. Em va dir de pujar a la barca per fer una cervesa amb ell i els seus amics. Hi havia un noi que cantava, en fi, tot molt atractiu, i aquest senyor em va dir que li agradava això que jo feia i que volia visitar el meu estudi. Va venir i em va comprar un quadre, i encara me'n va donar més cèntims dels que jo li demanava.

—*Si ha acumulat tants objectes comprats, algun profit n'ha hagut de treure, oi?*

—Doncs no gaire, però és allò de la necessitat de fer-ho. Mai no he venut res d'allò que anava comprant. El que sí que he fet ha estat intercanviar, allò que en diem *trueque*, que vam aprendre durant aquella trista guerra nostra. Però fent això s'acostuma a perdre-hi, i s'ha de vigilar, perquè hi ha gent molt espavilada. Ara bé, mai no he intercanviat un Manolo, per exemple, i per això n'he arribat a tenir cent deu. També he

comprat molt a sac, estudis sencers i coses així; sempre hi ha sorpreses, és clar, i et pots equivocar, però de vegades algú que ningú no sap qui és, arriba un dia que és molt conegut i el consideren molt bo. Per una altra banda, he tingut la sort d'anar venent les coses que jo pintava, la meua obra sempre s'ha venut, barata potser, però l'he venuda. He tingut sort, i aquesta mena de cultura mística que he practicat, això de pensar que Déu no et deixarà i que quan vagis molt perdut vindrà l'àngel i et portarà el comprador, jo, això, ho atribucixo al meu germà mort.

—*S'ha de vendre barat per tenir obra al mercat?*

—En aquest país nostre, quan vols vendre un quadre, tothom regateja, sempre volen comprar la ganga. I això, un col·leccionista no ho ha de fer mai, ha de ser generós i pagar allò que li demanen, perquè cada

cosa té un valor. Això contrasta amb la història que et contava d'aquell anglès que em va pagar més del que jo li demanava per un quadre. Un col·leccionista ha de pagar el que li diuen. El regateig fa que la nostra pintura no hagi surtat mai. Per què un Manet té un preu i un Sunyer, no? Per ser col·leccionista també s'ha de tenir una certa visió de futur i, per tant, no cal regatejar, perquè si tens visió de futur ja compres bé, no et sembla?

—*Pel que fa al col·leccionisme, sembla que va heretar el llegat del pintor Carles Pellicer.*

—No és exactament així. En Carles Pellicer era un noucentista, va viure noranta-quatre anys. Pertanyia als temps que jo anomeno època negra; hi havia en Mir, en Pellicer, en Pere Pruna, i a través d'aquests tres mestres he tingut molta sort. Recordo que quan vam anar a cal notari amb en Pellicer, em va dir que triés el que em volgués quedar, i jo li vaig dir: "La millor

"Si gratéssim una mica, veuríem que jo sóc una mica del Renaixement, i m'ha agradat envoltar-me de coses. Sóc una mica garsa, una mica formiga, i això encara em dura."

herència que tinc és el que he après de tu”, i és que era veritat. Sí, em vaig quedar coses, per exemple, el sofà de la Sarah Bernhardt, coses d’aquestes que tenen un valor sentimental per a mi. En Pellicer també ho conservava tot. Ell deia que les coses no s’havien de estripar ni llençar, perquè ja es destrueixen totes soles quan el temps, que és més savi i més ric que no pas nosaltres s’hi posa.

—Vostè té fills, però el seu llegat és per al Museu. Què li aporta això, o és una donació gratuïta?

—Als fills, els has de donar l’oportunitat d’estudiar i d’obrir-se camí. Ara, els hereus acaben venent-s’ho tot. Si, les coses, te les donen, no s’estimen tant. Pel que fa al Museu, doncs, m’aportarà de no passar desapercebut per aquest món. Sí, hi ha un sou vitalici que em serveix per pagar la contribució i per anar amunt i avall, però que és el que cobra qualsevol funcionari. I mira, ara mateix m’han trucat dient-me que una revista americana ha dedicat tres o quatre planes al Museu. Ves, qui parlaria de mi o de Mollet, si no hi hagués aquest Museu!

—Hi ha trigat molt, a veure el Museu que anhelava, oi?

—Ui, una barbaritat. L’havia ofert a la Generalitat, que s’hi va interessar, i van començar a dir: molt bé, els picassos al Museu Picasso, això cap aquí, allò cap allà, i van començar a distribuir coses, i els vaig dir que no; no havien entès allò que jo volia. Després s’hi va interessar un banc alemany; fins i tot aquell home, el Ruiz-Mateos, per exposar-hi els seus vins, però llavors va ser quan li ho van expropiar tot. També el vaig oferir a Granollers, a Andorra, Verdú, en fi, a molts llocs, però no me’n sortia. De sobte —l’àngel que et deia— va sortir aquí a Mollet, i vaig connectar bé amb l’Oriol (Oriol Fort, regidor de Cultura) i amb l’alcaldessa, i la cosa va quallar. Abans, res, abans sempre em trobava amb gent sense sensibilitat que et deien que hi havia unes altres prioritats, que s’havien de fer

—A banda la satisfacció de veure el seu Museu convertit en realitat, quines gratificacions més ha tingut, com a ciutadà, la seva donació?

—Doncs que, entre més coses em van fer fill il·lustre de Mollet. Molt bé, tot això està molt bé, però ja ha passat, ja no me’n recordo.

Jo torno a començar sempre. Tot ho he fet anant riu amunt.

tenim unes quantes obres. És aquest tipus d’exposicions que s’han de fer.

—I la seva obra, un cop ha passat per moltes modalitats, on l’inscriuria?

—En un expressionisme amb força color, però al llarg de la meua vida he pintat de tot, primerament influït pels noucentistes, després per l’impressionisme i l’expressionisme, i he tingut etapes cubistes; eren coses del moment i les havia de provar.

—Ha hagut de fer gaires concessions?

—No m’he blegat mai, ni quan he pintat per encàrrec. He fet sempre allò que m’ha donat la gana, i tampoc no m’ha anat tan malament. Vaig obtenir la medalla Churchill a Oxford, vaig exposar al Palau dels Papes d’Avinyó, em van fer un homenatge a la vora del Nil, m’ho he passat bé. He tingut èxits allà on he anat, però després he tornat a Mollet, a l’estudi, a començar de nou.

clavegueres i hospitals i coses d’aquestes. Què coi té a veure l’una cosa amb l’altra, dic jo! No volia passar per aquest món sense haver fet res, perquè no sé fer sinó pintar i volia fer alguna cosa més. He volgut deixar un rastre dels anys que he viscut, i les meves armes són haver-me envoltat de coses belles. Però té compensacions, també. Recordo que vaig comprar una cosa petita d’en Subirachs, que em va costar un milió de pessetes i la vaig haver de pagar en tres vegades. Però després vaig convidar en Subirachs a visitar el Museu i ens va regalar una peça així de grossa. Ep, però és que abans l’Abelló havia passat per caixa, eh!

—A banda conservar la seva obra i els seus records, què més farà el Museu Abelló?

—Es obert a tot. Els estatuts preveuen una sala permanent amb obra meua, però després hi ha la sala d’exposicions temporals, on no es tracta de penjar-hi qualsevol cosa, ni l’obra d’aficionats. Aviat serà el centenari de l’escultor Rebull, de Reus, i allà li faran una gran exposició. Aquí en

